

R.M. Mc Cheyne

DE MOEILJKHEID EN WENSELIJKHEID VAN BEKERING

„Ik heb de Heere lang verwacht, en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord! Hij heeft mij uit een ruisende kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld, Hij heeft mijn gangen vastgemaakt. En Hij heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven, een lofzang onze God; velen zullen het zien, en vrezen en op den Heere vertrouwen.” (Psalm 40 : 1-3).

Het kan bijna niet betwijfeld worden dat de ware en voornamelijk inhoud van deze Psalm op de Heere Jezus ziet. Want hoewel de aangehaalde verzen zeer goed toepasselijk kunnen zijn op David, of op elke bekeerde mens, die terugziet op datgene wat de Heere aan zijn ziel heeft gedaan, nochtans kunnen de woorden van het laatste gedeelte van de Psalm, naar de eigenlijke betekenis, aan niemand anders in de mond gelegd worden dan aan Jezus Christus. Dit wordt in vers 6, 7 en 8 rechtstreeks toegepast op Christus, door de apostel in het 10e hoofdstuk van zijn brief aan de Hebreeën: „Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid; brandoffers en offers voor de zonde hebben U niet behaagd. Toen zeide Ik: Zie, Ik kom (in het begin des boeks is van mij geschreven) om Uw wil te doen, o God!”

De gehele Psalm wordt, om die reden, ook aangezien als een biddende overdenking van de Messias, toen Zijn Vader het aangezicht voor Hem verborg; want hoe juist mocht Hij, die geen zonde kende, maar zonde voor ons gemaakt werd, - Hij, op Wie het de Vader behaagde, al onze ongerechtigheden te doen aanlopen, - hoe juist mocht Hij zeggen met de woorden van vers 13: „kwaden, tot zonder getal toe, hebben Mij omgeven; Mijn ongerechtigheden hebben Mij aangegrepen, dat Ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren Mijns hoofds, en Mijn hart heeft Mij verlaten.”

Naar aanleiding van dit gezichtspunt, kunnen vers 1-3 beschouwd worden als de herinnering van een vroegere verlossing uit de een of andere bezoeking van de duisternis, ten einde zichzelf te troosten in tijdelijke moedeloosheid. En wie kan er aan twifelen dat Hij, die een man van smarten was en verzocht in krankheid, meer tijden van donkerheid en van de hemel gezonden vertroosting ondervond, dan de opgetekende

in de hof van Gethsémané? Reeds dit, dat Hij zich zo dikwijls afzonderde om te bidden, schijnt zulks te bewijzen. Maar daar het duidelijk is dat Zijn beschrijving van „de ongerechtigheden die Hem aangegrepen hebben,” uitgedrukt is in woorden, welke op iedere belaste en ontwaakte zondaar passen, kunnen ook, in ieder geval, de verzen van mijn tekst toegepast worden op iedere bekeerde ziel, welke achterwaarts ziet op de verlossing, die God voor hem gewrocht heeft. „Verwachtende, verwachtte ik Jehovah” (zoals vers 1 letterlijk moet vertaald worden), drukt al de hevige angst uit van een ziel, die opgewekt is om het gevaar te zien en de plaats van waar zijn hulp moet komen. „En Hij heeft Zich tot mij geneigd,” drukt de lichamelijke beweging uit van een, die begerig is te luisteren, en zich daartoe opmerkzaam voorwaarts buigt. „En Hij heeft mijn geroep gehoord.”

*Hij heeft mij opgehaald uit een ruisende kuil, uit modderig slijk.
En heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld,
Hij heeft mijn gangen vastgemaakt.
En Hij heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven, een lofzang onzen God.
Velen zullen het zien en vrezen, en op de Heere vertrouwen."*

Hij drukt de toestand van een onbekeerde mens uit onder het treffend beeld van een die in een ruisende kuil is, en in modderig slijk wegzinkt; terwijl hij bij de bekering vergeleken wordt zijn voeten te zetten op een rots, met vastgemaakte gangen en een nieuw lied in zijn mond. Dus mijn tekst beschouwende als het ware en getrouwe beeld van die gezegendste verandering in toestand en karakter, welke in de taal van de Bijbel bekering genoemd wordt, neem ik aanleiding uit deze woorden twee eenvoudige maar allerge wichtigste gevolgtrekkingen te maken:

I. De moeilijkheid van de bekering.

Zo moeilijk en boven de krachten van een mens is het werk van de bekering van een ziel van de zonde en de satan tot God, dat God dit alleen doen kan, en naar aanleiding van onze tekstwoorden wordt ieder deel van dat werk geheel en alleen aan Hem toegeschreven. „Hij heeft mij uit een ruisende kuil opgehaald. Hij heeft mij getrokken uit modderig slijk. Hij heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld. Hij heeft mijn gangen vastgemaakt en Hij heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven.” God, en God alleen, is dus de Bewerker van de bekering. Hij, die het eerst de mens schiep, kan ook alleen hem opnieuw scheppen in Christus tot goede werken. En de reden hiervan zullen wij duidelijk zien, wanneer wij al de delen nagaan van het werk hier beschreven.

De eerste verlossing wordt ons in deze woorden voorgesteld: „Hij heeft mij uit een ruisende kuil opgehaald,” en het tegendeel van de daarmede in betrekking staande verlossing is: „Hij heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld.” Er kan nauwelijks een hopelozere toestand gedacht worden dan die, om, even als Jozef, gebracht te zijn in een kuil, en wel een verschrikkelijke kuil, of, zoals de Psalmist zegt, in een kuil van de verwoesting. Aan alle zijden door vochtige en duistere wanden ingesloten, met nauwelijks een uitweg in de open lucht, doet u vergeefse moeite om op te klimmen naar de klare en frisse dampkring van de heldere dag. U bent een gevangene in de

ingewanden van de aarde, - het verblijf van een kuil van de verschrikking. Zulk is uw toestand, wanneer u onbekeerd zijt. U bent dood, terwijl u leeft; levend begraven als het ware; dood in zonden en misdaden, terwijl u midden onder haar wandelt. U kunt met geen mogelijkheid het daglicht bereiken noch de frisse lucht boven u. Want de kuil, waarin ge u bevindt, is inderdaad uw gevangenis, en tenzij u opgetrokken wordt door de koorden van de goedertierenheid, zult u in die gapende afgrond gedrongen worden, van welke de Schrift zegt dat hij bodemloos is. Zo is uw toestand, indien u onbekeerd zijt. U bent onder de vloek, want „vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek van de wet, om dat te doen,” (Gal. 3 : 10), en u bent nooit in een van die gebleven - doende dezelve van hart als de Heere, - dat alleen als zodanig kan gerekend worden te doen. U hebt nooit het zaligmakend geloof bezeten in de Zoon van God, en daarom bent u „alreeds veroordeeld.” U bent nooit uit de kuil van vervloeking opgehaald geworden. „Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn van God blijft op hem,” (Joh. 3 : 36), dat is, hij wordt nooit opgehaald uit de kuil. De kuil van toorn en van de verwoesting, waarin u van nature zijt, zal nooit door u verlaten worden, dan om die te verwisselen met de kuil van de eeuwige toorn.

Daar nu deze verschrikkelijke kuil de toestand van toorn en van de vervloeking voorstelt, waarin wij van nature liggen, hoe onmogelijk is het derhalve dat wij er onszelf uit verlossen kunnen. Om uit de gevangenis van aardse koningen te ontsnappen is een moeilijke en gewaagde onderneming; maar wie zal de gevangenis van de eeuwige God ontkomen? Wie zal uit de kuil van de veroordeling klimmen, waarin Hij de ziel besloten heeft? Wie kan vergeving bewerken voor gedane zonden? Wie kan de zonden van een leven afleggen dat voorbij is? Zie op uw leven terug, broeders, een leven doorgebracht zonder aan God te denken, - in daden en gedachten tegen God; en bedenkt dan dat Hij de Rechtvaardige is, die niet liegen, noch dat Hem iets berouwen kan. Zeg zelf, vindt u het dan gemakkelijk, of zelfs mogelijk, dat u uzelf uit die vreselijke kuil verlost, waarin u nu vanwege Zijn toorn bewaard wordt?

Maar indien ge u niet verlossen kunt uit de kuil, noch uw voeten stellen op een rotssteen, veel minder nog kunt ge u uit het modderig slijk losworstelen en uw gangen vastmaken. De kuil van verwoesting stelt de toorn voor, onder welke u van nature ligt; het modderig slijk het bederf waarin u van nature leeft. Zich in een droge kuil te bevinden, gelijk Jozef, is reeds kwaad genoeg; maar ach, hoe hopeloos en ellendig is het wanneer u in modderig slijk staat! Onder de veroordeling te liggen wegens begane zonden, rekent u reeds ellendig genoeg te zijn; maar uw toestand is nog veel wanhopiger, want u zinkt dagelijks dieper weg onder het gewicht van een tijdelijk bederf. Iedere poging, die u aanwendt om uit uw jammerlijke toestand te geraken, doet u slechts dieper in het modderig slijk zinken, en ieder uur dat u blijft, waar u zijt, zinkt u dieper; uw toestand wordt hopeloos. Hoe juist gelijkt het toenemen in zondige gewoonten op het zinken van u voeten in modderig slijk! Welke van uw gewoonten wordt niet door oefening vergroot? Hoezeer neemt de gewoonte van het vloeken bij een mens toe, totdat hij er geheel verslaafd aan is! En zo gaat het ook met die verborgen zonden, die in uw hart huisvesten. Iedere dag krijgen zij nieuwe kracht over uw ziel, iedere nieuwe

toelating bindt uw voeten vaster dan ooit op de goddeloze weg. En hoe u ook, zelfs naar de loop van de natuur, uw lusten, uw hartstochten en begeerten, mag veranderen, nochtans is iedere verandering slechts het opheffen van de ene voet uit het modderig slijk, om die straks op een andere plaats neer te zetten, en dieper te zinken. Ach! wie is in staat al de jammeren van het bederf van een onbekeerd hart te beschrijven! Slaat de blik in uw eigen harten, u die in hart en wandel onbekeerd zijt; en, o, indien de Geest van genade gebruik mocht maken van dit gedeelte, waarvan wij nu spreken, om u heden van uw zonden te overtuigen, dan zou u zien hoe waarachtig er in u een bron van ijdele verbeelding is, - een diepte van geestelijke ellende en onbekwaamheid om uw eigen zonden weg te wissen, uw hart te vernieuwen, of uw voet op een rotssteen te zetten en uw gangen vast te maken, - die alleen beschreven kan worden door zo'n beeld als dat van een ruisende kuil, en het wegzinken in modderig slijk.

Evenmin kunt u van uzelf een derde stap op de weg van de bekering zetten, namelijk u kunt u geen nieuw lied in de mond geven. Een lied is het teken van blijdschap en verheuging des harten, en daarom zegt Jakobus, „Is iemand goedsmoeds? dat hij Psalmzingt " (Jakobus 5 : 13). En toen de verwoesters van Jeruzalem spotten met het lijden van de verbannen Israëlieten, vrolijkheid van hen eisten, zeiden zij: „Zingt ons een van de liederen Sions.” Maar om een nieuw lied te zingen, tot lof onzes Gods, is slechts het voorrecht van de gelovige. Om vrolijk en verheugd te zijn van harte, met de gedachte aan een heilig God, is slechts het voorrecht van hem, wiens voeten op de rotssteen, - Christus, - gesteld zijn. Het is waar, de onbekeerde wereld heeft ook haar liederen, en ook zij kan een vrolijk gezang aanheffen. Maar hierin ligt het onderscheid: zij kunnen alleen vrolijk zijn en goedsmoeds, wanneer God al hun gedachten niet vervult, alleen, wanneer een sluier van de vergetelheid over dood en oordeel geworpen is. Onthoudt u van al deze ernstige dingen, en u kunt lachen en jubelen, gelijk Bésazar en zijn duizend geweldigen, toen zij wijn dronken en de goden van goud en zilver prezen. Maar ontsluit voor uw ogen de waarachtigheid van een heilig en alomtegenwoordig God, van de dood die aan uw deur klopt, en na de dood het oordeel, - en terstond wordt het gelaat veranderd, - gelijk bij Bésazar toen de geheimzinnige hand verscheen, - uw gedachten verontrusten u, zodat de banden van u lendenen worden losgemaakt, en uw knieën tegen elkaar stoten.

Maar voor hem, die in een heilig God gelooft, is de ware inhoud van zijn lied: „loof de Heere onze God!” Geen verschijning des doods of van oordeel kan in hem deze Goddelijke tonen verstoren. Op zijn sterfbed moge hij het begin van dit lied aanheffen, dat slechts voortgezet en ten einde zal gebracht worden, wanneer hij in de heerlijkheid ontwaakt. Welk onbekeerd mens heeft het vermogen dit hemelse lied op zijn lippen te nemen, met zo'n vreemde vreugde in zijn hart? Blijdschap kan niet afgedwongen worden, en het allerminst Christelijke blijdschap. Indien uw zonden niet vergeven zijn, u niet gerechtvaardigd en nog in vijandschap tegen God zijt, - hoe kunt u dan een toon tot Zijn lof aanheffen? In het 14e hoofdstuk van de Openbaring, waar de verlostten, als het ware, een nieuw lied zongen voor de troon en voor de vier dieren en de ouderlingen, staat: „En niemand kan dat gezang leren, dan de honderd vier en veertig duizend, die

van de aarde gekocht waren.” Niemand dan een nieuw schepsel kan dat nieuwe lied leren. Engelen kunnen er niet mee instemmen, want het is het lied van de verlostten, van hen die zondaars waren, en wedergeboren zijn. En, o, wanneer engelen dit niet kunnen, hoeveel te minder kunnen de onbekeerde en niet verlostte zondaars samenstemmen in die eeuwige lofzang. Hoe onuitsprekelijk dus is, in ieder geval, de bekering! Hoe onmogelijk voor de mens! Maar bij God zijn alle dingen mogelijk. Hij heeft voorzien, en de Rotssteen, Christus, gegeven. Zijn oor is niet zwaar dat het niet zou horen, wanneer wij slechts roepen; Zijn arm is niet verkort, dat Hij niet zou verlossen, indien wij deze slechts van Hem begeren. Maar,

II. Van deze schildering van een ware bekering leid ik niet slechts af de moeilijkheid, maar ook de wenselijkheid van de bekering.

Indien ge u de blijdschap kunt voorstellen van iemand, die uit de ruisende kuil is opgehaald, waar alleen de toorn hem verbeidde, en zijn voet gesteld heeft op de Rotssteen, wiens fondamenteen vast zijn als de eeuwige bergen, en hij getrokken is buiten het bereik van zijn vijanden, - dan, mijn vrienden, hebt u enige kennis van hetgeen wil zeggen uit de toorn in de vrede te zijn overgegaan, overgebracht te wezen vanuit de vloek, en het voorrecht te smaken, om te steunen op de gerechtigheid van Christus, te staan op Hem, door Wie u gerechtvaardigd bent, zodat noch mens, noch engel, noch duivel enige beschuldiging tegen u kan inbrengen.

En, ten andere, indien ge u de blijdschap kunt voorstellen vanuit het modderige slijk opgehaald te zijn, in hetwelk uw voeten ieder uur dieper en dieper zonken, en uw gangen vastgemaakt zijn, een recht pad voor u en een vaste grond onder u, - dan weet u wat het wil zeggen uit uw wereldse lusten en begeerten, zorgen, gedachten, benauwdheden en zondige gewoonten opgenomen te zijn, waarin u iedere dag dieper en dieper wegzonk, en altijd met geringere hoop van verlossing, - bekwaam gemaakt te zijn God lief te hebben en de dingen Gods, om de dingen te bedenken die boven zijn, - „en al uw gedachten gevangen te leiden tot de gehoorzaamheid van Christus.”

En nog verder, indien ge u de blijdschap kunt voorstellen van de verlostte gevangene, die gebonden was in treurigheid en ijzeren kluisters, en wiens jammerklacht verkeerd is in een lied, - als van een vrijgemaakte slaaf, - dan weet u wat het zeggen wil, de droefgeestigheid en de neerslachtigheid van een onwedergeboren schepsel verwisseld te zien in de vreugde en blijdschap van een verlostte ziel, met het nieuwe lied op te lippen, dat zij alleen kan zingen.

Maar wanneer ge u al deze dingen kunt voorstellen, dan hebt u slechts enige kennis, en niets meer, van de *wenselijkheid* van de bekering. De rijkdommen van Christus zijn onnaspeurlijk. Al doorliep ik de gehele natuur om u beelden voor te stellen; al zou ik iedere toestand van ellende tegenover vrede en blijdschap stellen, nochtans zou ik u geen juist denkbeeld kunnen geven van de zegeningen in de bekering gelegen, want, werkelijk, „hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklimmen, dat heeft God bereid (in deze wereld, zelfs in het uur des geloofs) die, die Hem liefhebben.” (1 Cor. 2 : 9). Daarom zal ik dan maar liever de beelden, aan de natuur ontleend, achterlaten, daar zij slechts verwarring kunnen geven, en u duidelijk de werkelijkheid blootleggen, wat deze beelden betekenen.

Het allereerste, dat men in de bekering verkrijgt, is vrede met God. „Gerechtigd uit het geloof, hebben wij vrede met God.” Deze uitwerking ondervinden wij terstond, zodra wij op de Rotssteen, Christus, staan. Met zonden beladen mensen, ziet u de wenselijkheid niet in, vrede te hebben met een beledigde, vergeten en verachte God? Bent u zo belust op die ruisende kuil van vijandschap en veroordeling, dat u geen verlangen hebt er uit opgehaald te worden? Dan werkelijk, is het ijdel u Christus te prediken, en kunt u geen schoonheid in Hem vinden.

Het tweede, dat men in de bekering verkrijgt, is een heilig leven. „Zovelen als Christus aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden.” Bedorven schepsel, wiens hart vervuld is met aangeboren zonden, ziet u de wenselijkheid niet in van een heilig leven? Ik vraag u niet of het u in dit ogenblik aangenaam zou zijn om al uw ontembare lusten te bedwingen, al uw begeerlijkheden en driften te kruisigen, - ik weet dat u dit onverdraaglijk zou toeschijnen; maar ik vraag u of u er geen wenselijkheid in hebt al die begeerten en lusten veranderd te zien, of hun kracht ontnemen, zodat oprechtheid voor God en heiligheid des levens u niet langer tot ergernis maar tot blijdschap en vrede zijn? Bent u zo ingenomen, niet met de voorwerpen die uw driften opwekken, maar met uw driften zélf, dat u geen begeerte hebt een nieuw schepsel te worden? Inderdaad, dan is het nodeloos u de Zaligmaker te verkondigen.

De derde goede zaak, die men in de bekering verkrijgt, is een verblijd en dankbaar hart. „Wij roemen in God, door onze Heere Jezus Christus.” Dit is het lied van de verlostten. De blijdschap des hemets is dankzegging en lof. De blijdschap des hemels op aarde, - dat is: van de bekeerde ziel, - is dezelfde, niet anders dan lof Gods. Wanneer dus blijdschap en dankzegging, die ons niet begeven, zelfs te midden van de schaduwen des doods, de donkere vallei, en de geduchte tekenen des oordeels, - begeerlijke gaven zijn, verenigen zij zich alle samen, om de wenselijkheid van de bekering te bewijzen

Maar ik weet dat het voor velen van u ijdel is, dat ik spreek over de wenselijkheid van de bekering; want u erkent niet de ellende van onbekeerd te zijn, - de jammer van een kind van toorn en een dienstknecht des verderfs te wezen. Wanneer wij u zeggen, dat zij, die niet gerechtvaardigd zijn, in een ruisende kuil liggen, dat de onheiligen in modderig slijk wegzinken, dan zegt u ons dat u nooit enige afkeer van uw toestand gevoeld hebt. Zelfs geniet u vele genoegens, en bevindt ge u op uw gemak. O, ellendigste van alle onbekeerde mensen, u bent in de ruisende kuil; nochtans bent u ongevoelig voor zijn verschrikkingen. U bevindt u in het modderig slijk, en zinkt bij elke voetstap dieper; nochtans voelt u geen onrust. U weet, dat u nooit in Christus als uw Zaligmaker geloofd hebt; nochtans schrikt u niet terug voor het woord van de Schrift dat u toeroept: „gij bent alreeds veroordeeld.” U weet dat uw hart niet vernieuwd, niet wedergeboren is, en nochtans siddert u niet, als de Bijbel u zegt: „Zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien.” U doet mij denken aan een man, die te midden van een sneeuwstorm op

reis is. Hij is ver van zijn huis en ver van enige schuilplaats. Bij iedere stap zinkt hij dieper in de opeengehoopte sneeuw. Een ongekennde gevoelloosheid bevangt hem. De dood zelfs heeft voor hem zijn schrik verloren. Naarmate zijn gevaar toeneemt, vermindert zijn vrees. Een grote afmatting maakt zich van zijn vermogens meester, tot hij neerzinkt om gerust te slapen, - maar om nooit te ontwaken.

Op dezelfde wijze doet uw gevoelloosheid, in plaats van een teken te zijn dat er geen gevaar is, het gevaar en de schrik van uw toestand duizendvoudig toenemen. Indien de Bijbel waar is, dan is de toestand van ieder onbekeerd mens zó rampzalig, dat, als u kon zien, zoals God ziet, de woorden: „een ruisende kuil en modderig slijk,” u te flauw toeschijnen om dit uit te drukken. „De smarten des doods en de pijnen van de hel” zouden dus duidelijker zijn. O, strijdt dus om de jammer te kennen van onbekeerd te zijn. Neemt het besluit om de slechtste zijde van u te weten te komen; want dan alleen zult u de wenselijkheid van de bekering inzien - de uitnemendheid van Christus.

En nu, terwijl ik de beide gevolgtrekkingen, die ik uit onze tekst gemaakt heb, verenig, - namelijk de moeilijkheid van de bekering, zó groot dat God zelf er de Bewerker van moet zijn; en de wenselijkheid van de bekering; zó groot, dat vrede, heiligmaking en blijdschap er van afhangen, - laat mij toe u te vermanen, dat u deze langs de enige weg zoekt, op welke ze de Psalmist gevonden heeft: „verwachtende, verwachtte ik Jehovah” - dat is: ik heb de Heere lang verwacht - „en Hij heeft zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord.”

Hij is meer bereid u te horen, dan u om te vragen. De Rotssteen is reeds gelegd. Christus is gestorven, en u wordt heden uitgenodigd Zijn gerechtigheid aan te nemen. Als u in Christus zijt, zult u iedere dag meer een nieuw schepsel worden; als u een nieuw schepsel zijt, zult u een nieuw loflied zingen, Hem ter eer, die ons lief heeft gehad.

Een woord tot degenen onder u, die achterwaarts kunnen zien op een ondervinding, zoals in onze tekst beschreven staat; die kunnen zeggen dat God hen uit een ruisende kuil en modderig slijk heeft opgehaald, en hun voet heeft gesteld op een rotssteen, wier gangen vastgemaakt zijn, en in wier mond een nieuw lied is gegeven. Ziet toe, dat de volgende woorden van de tekst ook verwezenlijkt worden: „velen zullen het zien, en vrezen, en op de Heere vertrouwen.” Hoe velen zitten er rechts en links naast u, die nog onbekeerd zijn, en zich nog in de kuil en het slijk bevinden. Toont hun welke grote dingen God aan uw zielen gedaan heeft, opdat zij mogen vrezen en niet onbekeerd sterven, opdat die heerlijke verandering ook hun deel wordt; opdat zij niet als oude mensen sterven, en zij de kuil van de verschrikking niet verwisselen met de poel van eeuwige jammer; opdat zij niet in het modderig slijk verzwolgen worden, en dat zij, op deze wijze, door de vrees geleid, er toe gebracht worden in God te geloven, zoals u gedaan hebt, - om te steunen op de Rotssteen van de gerechtigheid van Christus. „Laat uw licht zo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.” Amen.

Dunipace, 2 aug. 1835.